

Tvorba nových dat

- **Vektor**
- **Rastr**
- **Geodatabáze**

Prezentace prostorových dat

- **Vektorová**   Základní geometrické objekty
  - Bod
  - Linie
  - Polygon

Uložení atributů   • v tabulce

Příklad vektorových dat

Výhody/nevýhody použití vektorových dat

- **Rastrová**   Základní geometrický objekt
  - Buňka / Pixel

Uložení atributů   • přímo v buňce

Příklad rastrových dat

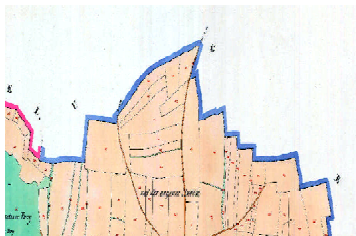
Výhody/nevýhody použití rastrových dat

Tvorba rastrových dat

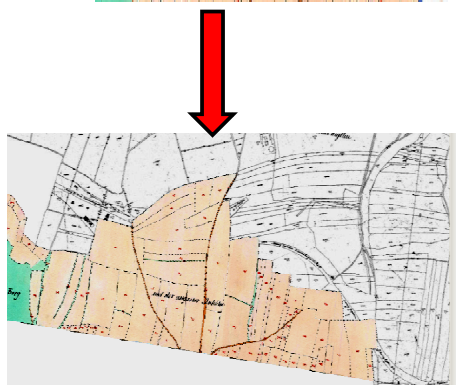
- 1) Skenování starých map
- 2) Pořízení fotografie/snímku

→ GEOREFERENCE

- umístění do souřadnicového systému
- nutno znát nějaké souřadnice na daném rastru či mít mapu s souřadnicovým systémem dané oblasti a najít na ní shodné body

naskenovaná mapa,
nelze ji překrýt s ostatními daty

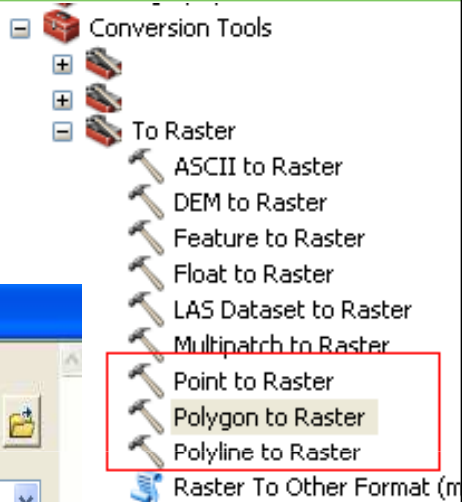
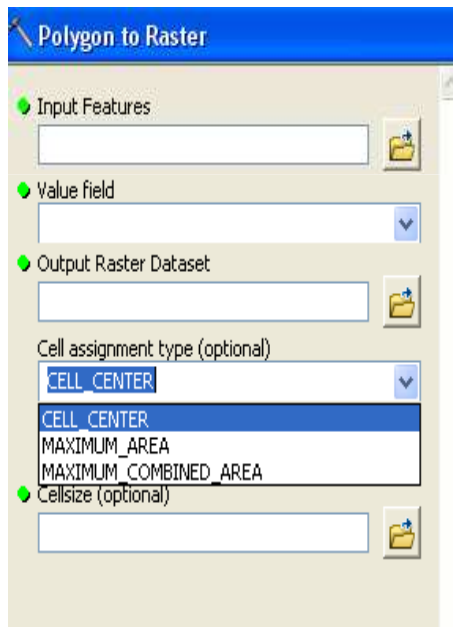
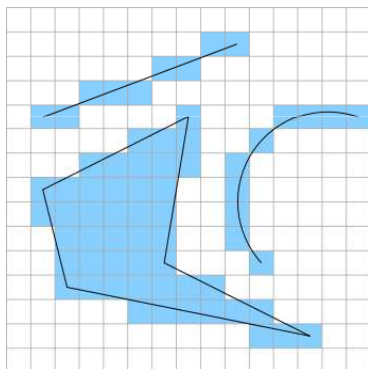

georeferencovaná mapa,
lze ji překrýt s ostatními daty

Tvorba rastrových dat

- 3) Převodem vektorových dat na rastr

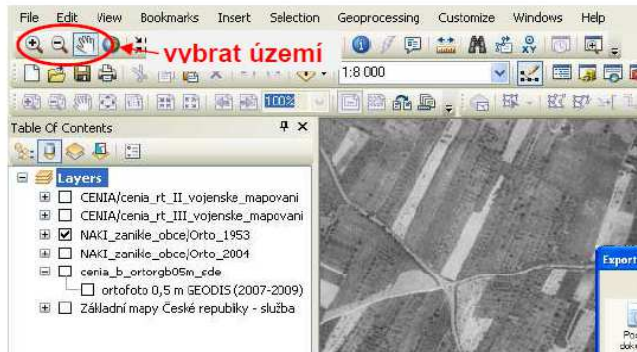
RASTERIZACE

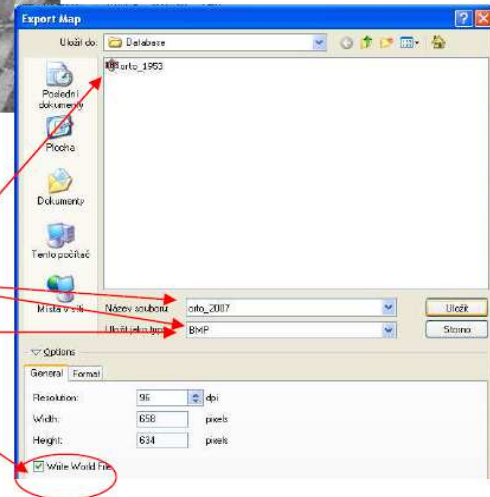
EXPORT MAPY

Uložení dat, která jsou vidět v mapovém okně

hl. menu **File** – **Export Map** – typ souboru **jpg** či **tiff** a zaškrtnout **Write world File**

File, Export map

zvolit složku, kam to uložit
zadat název mapy

zadat typ souboru (bmp, tif, jpg)

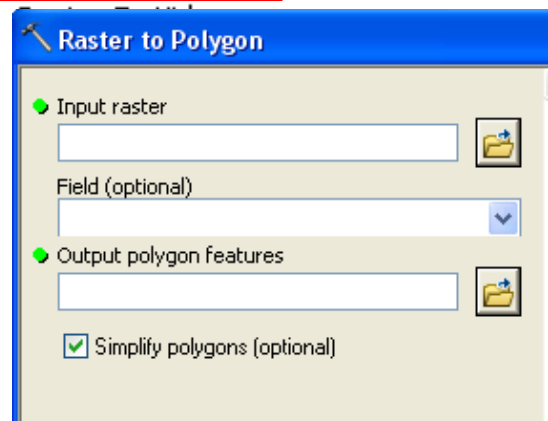
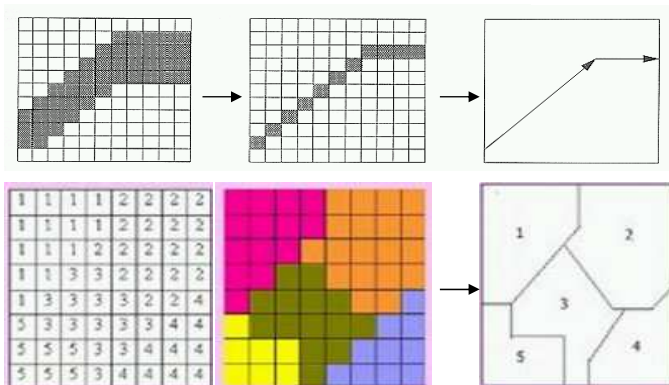
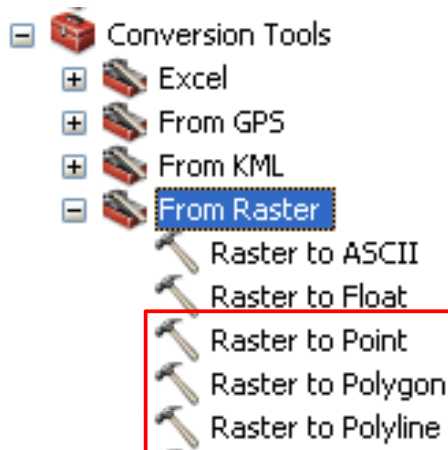
zvolit (pro zachování souřadnicového systému)
NUTNĚ MÍT ZAŠKRTNUTO!!!

Tvorba vektorových dat

1) VEKTORIZACE

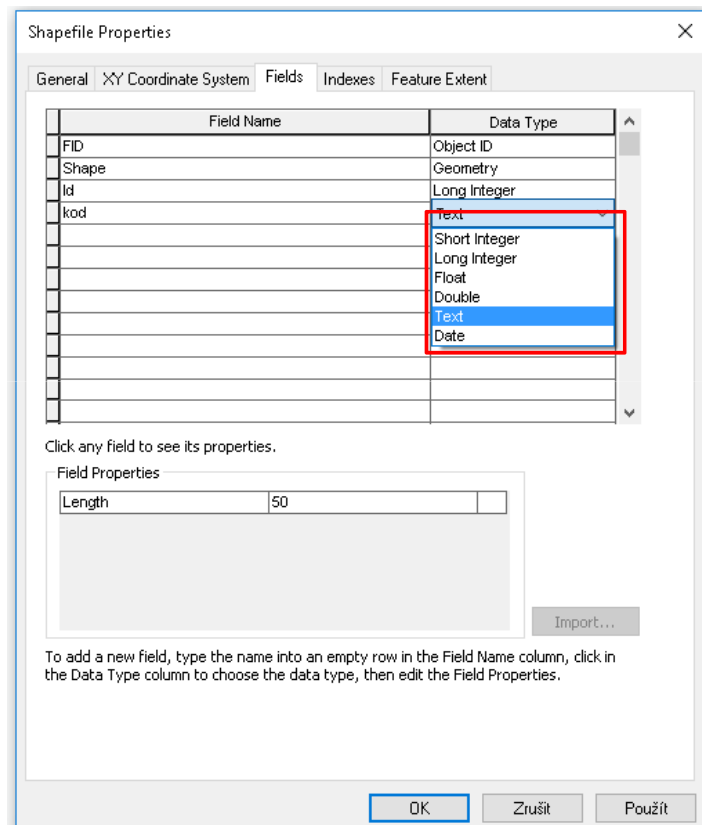
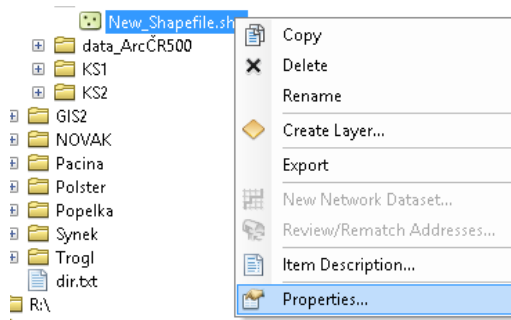
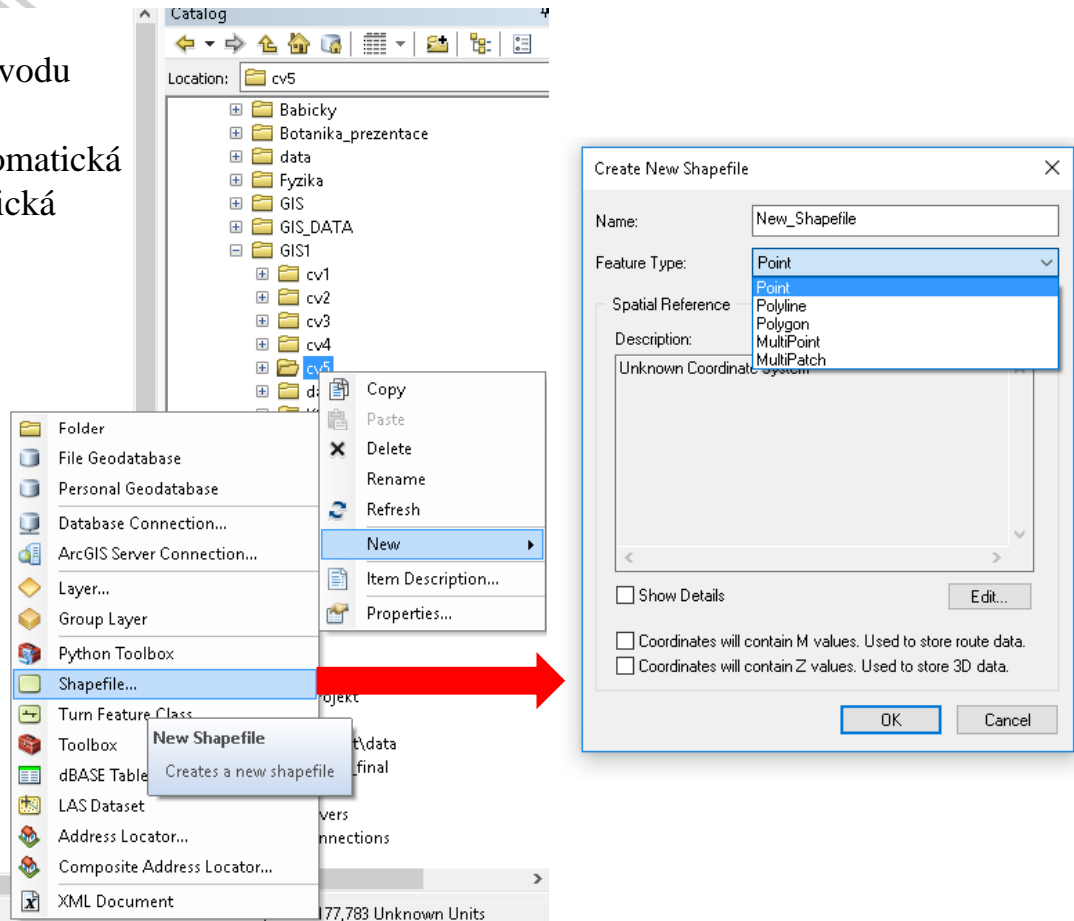
Metody převodu

- ruční
- poloautomatická
- automatická

Metody převodu

- ruční
- poloautomatická
- automatická

Téma 5

Přednáška. Dostupné zdroje geodat v ČR

Cvičení: Tvorba nových dat (vytvoření nové vrstvy, přiřazení souřadnicového systému, vytvoření nových prvků v dané vrstvě, jejich editace a zrušení, doplnění atributů).

6. přednáška

data ke cvičení 5

Návod na vektorizaci a kontrolu topologie

Vybírá prvky, lze je přesunout myší či pomocí Delete vymazat

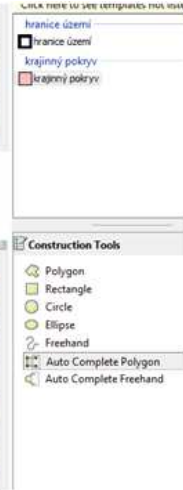
u vybraného prvku zobrazí vrcholy (vertexy) lze je přesunout či vymazat (pr.tl.myši - Delete vertex)

u vybraného prvku lze změnit část vektorizace

Vybraný plošný prvek rozdělí

Vybraný liniový prvek rozdělí

Zobrazí atributy vybraného prvku

Geodatabáze – implementace v ArcGIS

- ESRI geodatabase je relační databáze, která ukládá geografická data.
- je to místo, které slouží pro společné ukládání prostorových a atributových dat a vazeb, které mezi těmito daty existují
- kromě vlastních tabulek s daty jsou zde provozní tabulky s metadaty, topologickými pravidly, pravidly pro podtypy, atributy,
- formát mdb (MS Access), ale v Accessu jsou data prakticky nečitelná
- správa pomocí nástrojů ArcCatalog a ArcMap

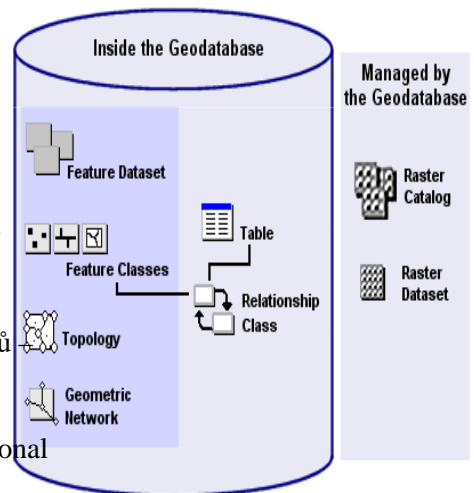
Rozlišujeme 3 typy formátu ESRI geodatabase -osobní, souborovou a víceuživatelskou.

Klíčovými komponentami personal geodatabase jsou: **Feature class**, **Feature dataset** a **Nonspatial tables**.

V geodatabázi můžeme definovat topologii (**Topology**) a vztahy mezi prvky (**Relationship class**) a propojitelnost prvků do geometrické sítě (**Geometric network**).

V geodatabázi mohou být vytvořeny dva typy rastrových objektů **Raster dataset** a **Raster catalog**.

Multiuser geodatabase přímo ukládá rastrová data, zatímco personal geodatabase se na rastry odkazuje.

- File x Personal x Multiuser database
- maximální velikost Personal GDB je 2 GB => pro projekty menšího rozsahu
- v osobní GDB může pracovat v jednom okamžiku pouze jeden uživatel
- Personal na Multiuser lze převést
- Multiuser je nutné provozovat na pokročilejším DBMS, např. MS SQL)

Práce s daty

- data lze do geodatabáze importovat i z ní exportovat
- po nadefinování topologických pravidel lze data v geodatabázi kontrolovat a automaticky nebo poloautomaticky opravovat
- dále lze definovat typ orientované sítě (simulace proudění, hledání nejkratších cest, výpočet minimální kostry, úloha obchodního cestujícího...)
- jednotlivé třídy prvků mohou být funkčně provázány vazbou (odstraním domu, odstraní se i jeho adresní bod, telefonní přípojka...)

Geodatabase options

Personal for Microsoft Access

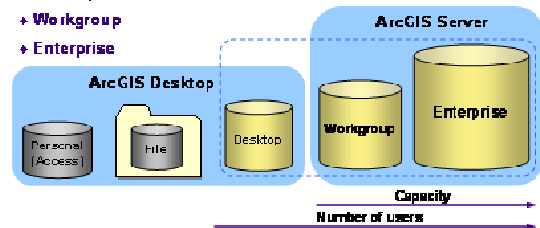
File

ArcSDE technology at three levels:

Desktop

Workgroup

Enterprise

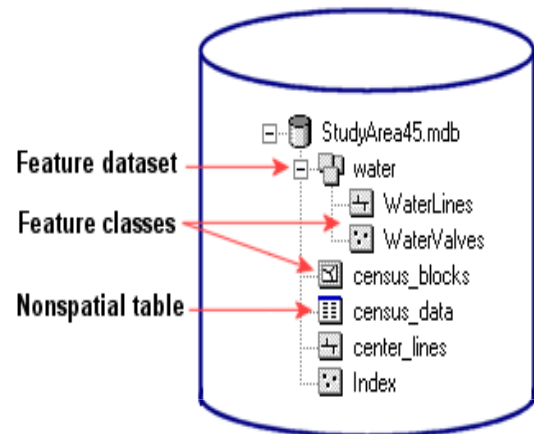
Copyright © 2008 ESRI. All rights reserved.

Introduction to the ArcGIS Enterprise 5-8

Základní struktura personal database

1. Feature Dataset – datová sada prvků

- kolekce tříd prvků
- všechny třídy prvků v rámci jedné kolekce musí mít **shodný souřadnicový systém**
- slouží k uložení tříd prvků, které mezi sebou mají **topologické vztahy**, jako například sousedství (přilehlost). Pro možnost definovat použití topologického pravidla mezi prvkovými třídami, musí být tyto třídy součástí jedné kolekce

2. Feature class – třída prvků

- množina prvků **shodného geometrického typu** (bod, linie nebo polygon) a atributů vyjádřených ve shodném souřadnicovém systému
- třídy prvků mohou v geodatabázi existovat samostatně, nebo mohou být součástí nějaké kolekce tříd prvků (*feature dataset*)

Subtypy

- představují prvky, které mají ve zvolené třídě prvků stejnou hodnotu daného atributu.
- podtyp je vždy určen názvem a hodnotou daného sloupce (atributu).
- umožňují kontrolu přidání prvku, přiřazení defaultních hodnot a urychlení editace

Domains

- definují množinu přípustných hodnot, které lze do atributu vložit
- je definována buď výčtem hodnot (coded value domain) či rozsahem (range domain).
- zabraňují chybám při vstupu dat do geodatabáze
- slouží ke kontrole hodnot atributů i v již existujících datech

3. **Nonspatial Tables** – tabulky (neprostorové)

- obsahují atributová data, která mohou být asociována s prvkovými třídami
- tyto tabulky obsahují pouze atributová data,
- neobsahují geometrické popisy prvků

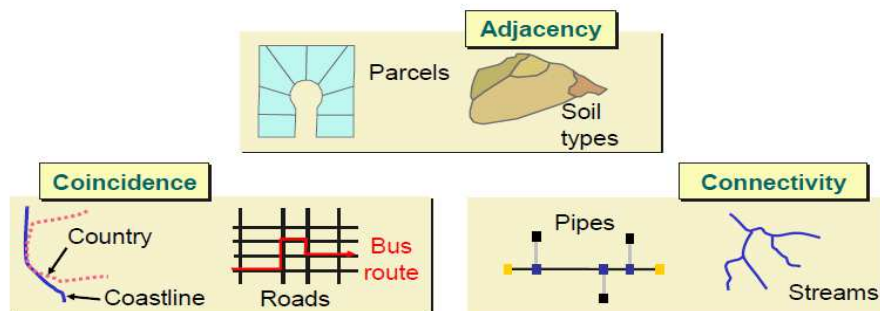
4. **Relationship class** - relační třída

- definují vztahy mezi objekty v geodatabázi.
- přiřazují objektům z tříd prvků (tabulek) jiné objekty z jiných tříd prvků (tabulek), vazby 1:1, 1:n, m:n

Další prvky *personal GDB*

5. **Topology** - topologie

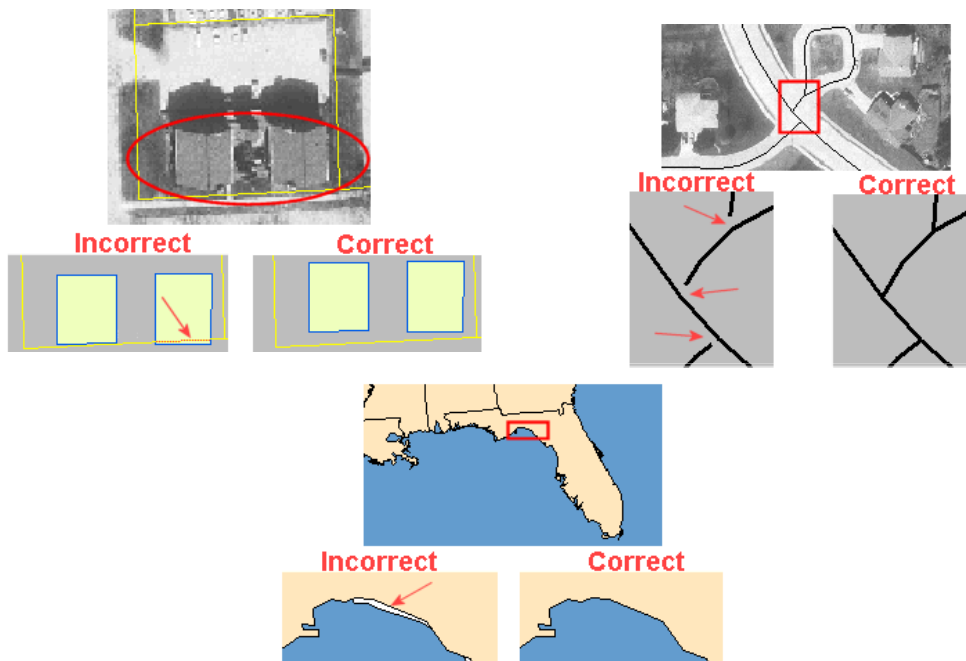
- prostorové vztahy mezi prvky jsou definovány pomocí topologie (topology).
- definuje platné prostorové vztahy v rámci jedné feature class nebo mezi více feature classes
- vytváří se prvky v rámci jedné feature class
- v geodatabázi jsou možné tři typy topologií
  - *geodatabase topology*
  - *map topology*
  - *geometry network topology* (topologie vytvořená pro geometrickou síť)

ArcGIS obsahuje přes [30 topologických pravidel](#), pomocí kterých je možné modelovat prostorové vztahy mezi prvky a „vynutit si“ tak jejich dodržení. Všechny prvkové třídy podílející se na geodatabase topologie (jinými slovy – na prvky těchto prvkových tříd se vztahuje nějaké to topologické pravidlo) musí být obsaženy ve shodném feature dataset.

 <p>Points</p>	 <p>Points on points</p>	 <p>Points on lines</p> <p><i>Must be covered by endpoint of Point must be covered by line</i></p>	 <p>Points on polygons</p> <p><i>Must be properly inside polygons Must be covered by boundary of</i></p>
 <p>Lines</p> <p><i>Must not have dangles Must not have pseudo-nodes Must not overlap Must not self overlap Must not intersect Must not self intersect Must not intersect or touch interior Must be single part</i></p>	 <p>Lines on points</p> <p><i>Endpoint must be covered by</i></p>	 <p>Lines on lines</p> <p><i>Must not overlap with Must be covered by feature class of</i></p>	 <p>Lines on polygons</p> <p><i>Must be covered by boundary of</i></p>
 <p>Polygons</p> <p><i>Must not overlap Must not have gaps</i></p>	 <p>Polygons on points</p> <p><i>Contains point</i></p>	 <p>Polygons on lines</p> <p><i>Boundary must be covered by</i></p>	 <p>Polygons on polygons</p> <p><i>Must be covered by feature class of Must be covered by Must not overlap with Must cover each other</i></p>

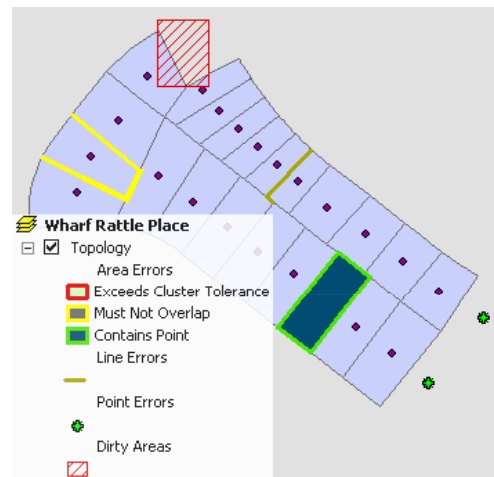
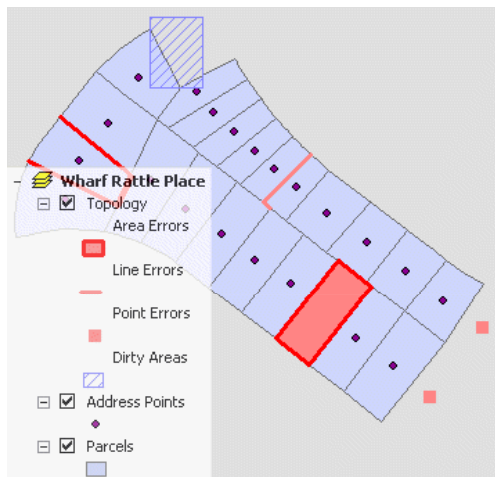
Časté chyby v topologii

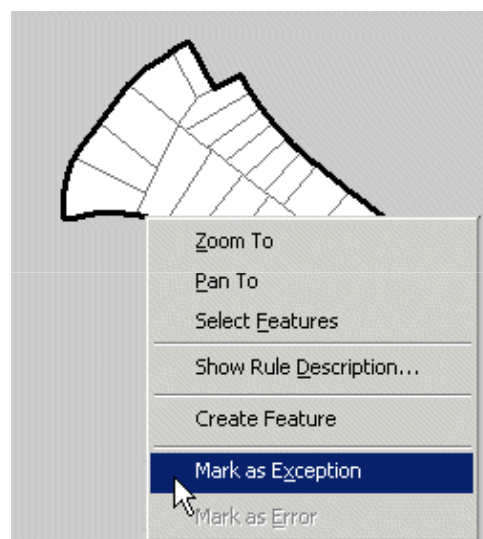
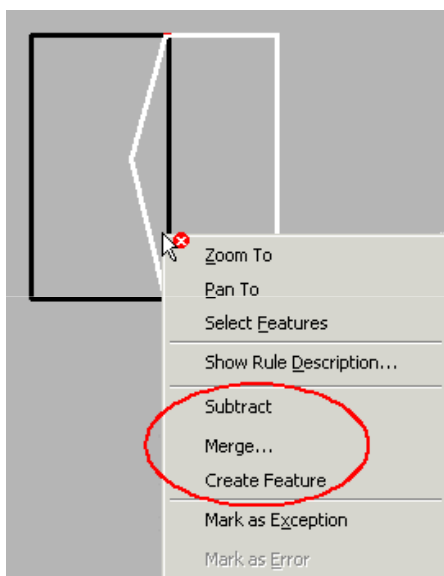
!!Chyby v topologii vedou k chybným výsledkům analýz!!

Chyby v topologii a jejich oprava

Chyby v topologii a jejich oprava

6. **Geometric network** (geometrická síť):

- pravidla propojitelnosti prvků ve datové sadě prvků
- geometrická síť se skládá z prvků tvořících hrany sítě (například vodovodní potrubí) a prvků, které vytvářejí styčné body sítě (například ventil na potrubí).

7. **Raster dataset** (rastrová sada prvků):

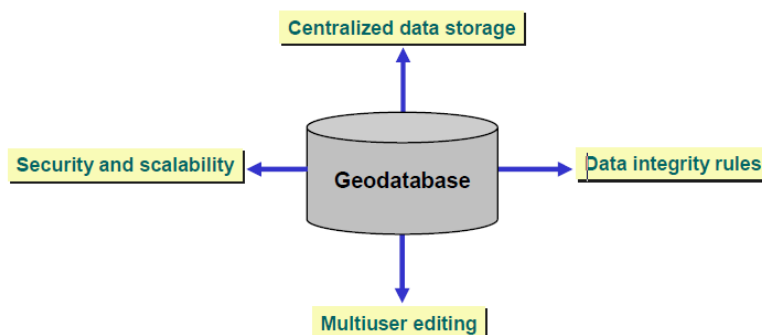
- obsahuje rastrová data
- informace o všech existujících rastrových datových sadách jsou v geodatabázi fyzicky uloženy v tabulce GDB_FeatureDataset.
- rastrová data nejsou ve skutečnosti ukládána přímo v personální geodatabázi, ale v IDB adresáři (image database folder), který se nachází ve stejném adresáři jako *.mdb soubor personální geodatabáze

8. **Raster catalog** (katalog rastrů):

- kolekce rastrových datových sad definovaná v tabulce, kde každý prvek identifikuje jednu rastrovou sadu prvků
- používá se k zobrazení přiléhajících, částečně nebo zcela se překrývajících rastrových sad prvků, bez nutnosti sloučit je v jednu
- informace o všech existujících katalogích rastrů jsou v geodatabázi fyzicky uloženy v tabulce GDB_RasterCatalogs.

Benefity plynoucí z používání GDB

- všechna data organizována v rámci jedné databáze (složky)
- každá feature class má definovaný souřadnicový systém
- subtypy a domény zajišťují integritu atributů
- topologie odhalí možné chyby v datech

Geodatabáze

Většina desktopových software pro GIS obsahuje podporu pro osobní geodatabázi. Liší se terminologií, možnostmi, formátem, ...

Výhody:

- Podpora pro dvou-, tří- a čtyřdimenzionální vektorová data.
- Možnost klasifikovat prvky uvnitř jedné prvkové třídy použitím subtypů (subtypes).
- Možnost definovat prostorové vztahy mezi daty použitím topologických pravidel (topology rules). Rozhodneme, které prostorové vztahy v datech jsou důležité, poté vybereme odpovídající pravidla pro modelování těchto vztahů. Pravidla můžeme později přidávat i odebírat.
- Možnost „offline editace“. Můžete si data z geodatabáze stáhnout například do notebooku, vyrazit do terénu, tam provést editace dat a po návratu do kanceláře přidat editovaná data do geodatabáze.
- Možnost výměny dat (import, export) ve formátu XML
- Provádět složitější vektorově orientované úlohy

Nevýhody:

- přenositelnost mezi systémy
- nutné znát základní principy, terminologii
- přísnější požadavky na kvalitu vkládaných geodat